

't Scheen mij een invasie of uittocht. Wel las ik van de trekduif in Amerika, doch hoorde nooit van een dergelijken trek bij de onzen. Misschien hebben anderen deze uittocht ook gezien. Wat is hierover uw oordeel?

Utrecht.

H. E. KUYLMAN.

Natuurbescherming in Nederlandsch-Indië. — De Jachtordonnantie van den Gouverneur-Generaal op de bescherming van Zoogdieren en Vogels klinkt als een klok. Wij hopen van harte, dat het gelukken zal er de hand aan te houden. Artikel 1 luidt: Het is in geheel Nederlandsch-Indië gedurende het geheele jaar verboden te jagen op, te vangen, te dooden of, hetzij dood of levend in eigendom of bezit te hebben: den stinkdas (sigoeng, *Mydans meliceps*); de spitsmuizen (tjeloeroet of tjeroeroet, *Crocidura* soorten); de boomspitsmuizen (Toepai, kekes, *Tupaja* sp.); de insectenetende vleermuizen; het schubdier (trenggiling, peusing, *Manis javanica*); de spookdiertjes (*Tarsius* sp) den orang-oetan (*Simia satyrus*); den neusaap van Borneo (Kahau, *Nasalis larvatus*); de zeezwaluwen of sterns, ook wel meeuwen genoemd (*Sternidae*); de steltkluiten (*Himantopus*); de spookievitens (beberek, *Lobivanellus* en *Xiphidiopterus*) de Zwaluwsnippen (boeroeng terik, *Glariolidae*) de ooievaars (bloeo, sandang-lawet, bango maraboe, *Tantalus*, *Dissura* en *Leptoptilus*) de ibissen (patok besi *Ibis*) de witte of zilverreigers (Koentoel, bango poetih, *Herodias alba*, *intermedia* en *nigripes*), den koe- of buffelreiger (Koentoel, *Bubulcus coromandus*), de kroonduiven (*Goura*); de uilen met uitzondering van den grooten bruinen ooruil (vischuil, ketoepa, *Kelupa javanensis*) en den grooten grijzen ooruil (oehoe, *Bubo orientalis*) den witten zeearend (*Haliaetus leucogaster*); den bastaardwouw of witten valk (alap-alap poetih of alap-alap tikoos, *Elanus hypoleucus*), de echte valken (*Falco* en *Cerchneis*); de neushoornvogels (anggang, rangkong, djoelang, kankareng, *Bucerotidae*); de baardvogels (boeltok, oengkoet-oengkoet, *Capitonidae*); de bijeneters (sesapi, beri-beri, *Meropidae*); de scharrelaars (*Coraciidae*); de ijsvogels (*Alcedinidae*); de spechten (toeki, platok, *Picidae*); de seroekoes of trogons (Kasoemba, *Trogonidae*); de koekoeken (Piet van Vliet, koel, boeboet, *Cuculidae*); de geitenmelkers of nachtzwaluwen (*Caprimulgidae*); de gierzwaluwen (salanganen *Cypselidae*); de grond- of prachtlijsters (Pitta's *Pittidae*) de paradijsvogels met uitzondering van de gele paradijsvogels (*Paradisea apoda* en *minor*); de zwaluwen (*Hirundinidae*); de bladvogels (*Phyllornidae*); de brilvogels (*Zosteropidae*); de winterkoninkjes (*Trogloditidae*); de timelia's (*Timelidae*); de kruiplijsters (*Pomatorhynchus*); de brilklauwieren (*Prionopidae*); de spotvogels (*Phylloscopidae*); de rietzangers (*Sylviidae*); de snijdervogels (*Orthotomidae*) de piepers (*Anthus*) de kwikstaarten (*Motacillidae*); de vorkstaarten. (*Hemicuridae*); de lijsters (*Turdidae*); de beeklijsters (*Mycophonidae*); de ixo's of boelboels (*Pycnonotidae*); de vliegenvangers (*Muscicapidae*); de rupsvogels (*Campophagidae*); de drongo's (*Dicruridae*); de spitsvogels (*Artamidae*), de hapvogels (*Eurylaemidae*); de klauwervogels (*Laniidae*); de meezen (*Paridae*); de boomklevers (*Sittidae*); de wielewalen (*Oriolidae*); de spreuwen (*Sturnidae*); de leeuweriken (*Alaudidae*), de honingvogels (*Nectariniidae*); de honingzuigers (*Meliphagidae*).

Het verbod in het voorgaande lid, omtrent het in eigendom of bezit hebben is mede van toepassing met betrekking tot alle versche lichaamsdeelen van de genoemde diersoorten.

2. Het is op Java en Madoera gedurende het geheele jaar verboden te jagen op, te vangen, te dooden of, hetzij dood of levend, in eigendom of bezit te hebben: het Javaansche neushoorn-dier (*Rhinoceros sondaicus*) en de Grijze gibbon (wau-wau owah, *Hylobates leuciscus*).

3. Het is in geheel Nederlandsch-Indië verboden te jagen op, te vangen, te dooden of, hetzij levend of dood, in eigendom of bezit te hebben: gedurende de maanden Februari tot en met Augustus de duiven (*Columbae*), de hoenderachtige vogels (patrijzen, kwartels, boschkippen, fazanten, pauw, *Galli*); gedurende de maanden Januari tot en met Juli: de konings- of goudsnippen (peloeng, *Rostratula capensis*), de waterhoenderen (rallen, koeten, mandar, hahajaman, tikoosan, *Rallidae*); gedurende de maanden Maart tot en met Juli: de eenden en futen (meliwis-soorten, bebendjoet, *Anatidae*, *Podiceps*).

4. Het is op Java en Madoera verboden gedurende de maanden December tot en met Juli te jagen op, te vangen, te dooden of, hetzij dood of levend, in eigendom of bezit te hebben: het hert (*Cervus hippelaphas*); den kidang (muntjak, *Cervulus muntjac*); het dwerg-hert (Kantjil, *Tragulus Kanchil*), den banteng (*Bos sondaicus*).

Het verbod in het eerste lid van art. 5 geldt met betrekking tot de vrouwelijke en de niet volwassen mannelijke exemplaren der in dat lid genoemde diersoorten gedurende het geheele jaar.

5. Het is in de gewesten buiten Java en Madoera gedurende het geheele jaar verboden te jagen op, te vangen, te doodden of hetzij dood of levend, in eigendom of bezit te hebben: de herten (*Cervus*); de kidangs (muntjac, *Cervulus*), de dwergherten (*Tragulus*), de Sumatraansche berggeit (kambing octan, *Nemorhoedus sumatrensis*); den banteng (*Bos sondaicus*); de Anoa soorten (anoang, *sapi-oetan*), den olifant (*Elephas indicus*), het Sumatraansche neushoornier (*Rhinoceros sumatrensis*), den tapir (*Tapirus indicus*), de papegaais achtige vogels (*Psittaci*), de z.g. gele paradijsvogels of de groote en kleine paradijsvogel (*Paradisea apoda* en *minor*).

Het Hoofd van gewestelijk bestuur of, waar een zoodanige raad bestaat, de locale raad, kan, gedurende de door hem te bepalen tijdperken en onder de door hem vast te stellen bijzondere voorwaarden van het verbod, vervat in de twee voorgaande leden, ontheffing verleenen, echter niet ten aanzien van vrouwelijke en niet-volwassen mannelijke dieren en slechts gedurende ten hoogste zes achtereenvolgende maanden van het jaar.

Onder niet-volwassen mannelijke olifanten zijn te verstaan de dieren, waarvan de slag-tanden minder dan 5 K.G. wegen.

De verbodsbepaling omtrent versche lichaamsdeelen van artikel 1 geldt ook voor de artikelen 2—5.

Voorts bevat de ordonnantie artikelen voor het vergunnen van ontheffingen en het verkrijgen van jachtacten en strafbepalingen.

Deze ordonnantie is voor Java en Madoera in werking getreden op 1 Juli 1924 en voor de overige gewesten zou dat gebeuren op een nader door den Gouverneur-Generaal te bepalen tijdstip. De uitwerking ervan en ook de mogelijkheid van stipte toepassing zullen wij eerst over eenige jaren kunnen beoordeelen. Intusschen zullen onze Indische vrienden ons een groot genoegen doen met ons mededeelingen te verschaffen uit de praktijk. Deze ordonnantie kan alvast beschouwd worden als een groote aanwinst voor de bescherming van het dierenleven in de zoo talrijke gouvernements-natuurmonumenten in Nederlandsch-Indië.

T.

De duiven. — Naar aanleiding van een bericht in de vorige aflevering nog het volgende: Hier in Kennemerland zijn op het oogenblik de houtduiven zoo talrijk als zelden te voren. Gedurende den zomer was het aantal broedende vogels niet merkbaar grooter dan gewoonlijk maar, gedurende het najaar nam de houtduivenbevolking geweldig toe. Een slaappleaats die het vorig jaar betrokken werd door een zestigtal bevat er nu eenige honderden. Op 12 Januari vlogen er in den vroegen morgen 312 uit, die ik zag en er zullen er mij zeker ook wel nog eenige ontsnapt zijn. Het bosch (tachtigjarige grove dennen) ligt vol duivendrek en in de buurt ligt menig hoopje duivenveeren, want de slechtvalk slaat nu zeer gemakkelijk zijn slag. Verscheidene duiven kirden reeds in December, den vollen lenteroep en wij hoorden ze ook herhaaldelijk 's nachts, te middernacht bij heldere volle maan.

Een volmaakt zeldzaam geval is dit niet. In de laatste vijftieng jaren heeft de duivenbevolking hier nog op zijn minst tweemaal zoo'n hoogtepunt bereikt en het komt mij voor dat er in 1909 nog heel wat meer waren dan nu. Het kan ook zijn, dat de slaappleaatsen anders lagen, maar ik weet heel goed dat destijds 's morgens een stroom van duizenden houtduiven uit de duinen landwaarts trok en dat er in mijn kleinen tuin vaak twintig tegelijk naar eikels zochten; mooi gezicht, die blauwe dieren. Ook in 1918 waren er zeer veel en toen hebben ze mijn boerenkool opgegeten.

JAC. P. TH.

De Kuifmees in de duinstreek. — Vroeger nam men vrijwel algemeen aan, dat de kuifmees zoo goed als uitsluitend zou voorkomen in de Oostelijke provinciën of liever beoosten de grenslijn Lauwerzee-Friesche meren-Zuiderzee-Utrechtsche Vecht-Kromme Rijn-Maas-Hollandsch Diep; werkelijk een zeer belangrijke grens. Onze kuifmees is daar echter nu al lang flink over heen. Reeds jaren lang zagen we ze hier elken winter in kleine troepjes